

Sygn. akt IX Pa 16/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

Wydział IX Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Mariola Łącka /spr/

Sędziowie: SSO Iwona Nowak

del. SSR Renata Stańczak

Protokolant: st. sekretarz sądowy Dagmara Mazurkiewicz

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 07 czerwca 2019r. w Rybniku

sprawy z powództwa **D. B.**

przeciwko (...) S.A. w K.

o odszkodowanie z tytułu umowy o zakazie konkurencji

na skutek apelacji powódki D. B.

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 listopada 2018 r. sygn. akt V P 258/18

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 675,00 zł (sześćset siedemdziesiąt pięć złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.**

Sędzia: Przewodniczący: Sędzia:

del. SSR Renata Stańczak SSO Mariola Łącka SSO Iwona Nowak

Sygn. akt IX Pa 16/19

UZASADNIENIE

Powódka D. B. , ostatecznie sprecyzowawszy żądanie, domagała się od pozwanej (...) S.A. w K. pozwu o zapłatę 9212,50 zł tytułem odszkodowania za 11 miesięcy z tytułu umowy o zakazie konkurencji wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty wydania wyroku. Uzasadniła, że strony zawarły na okres 12 miesięcy umowę o zakazie konkurencji, zgodnie z którą przysługiwało odszkodowanie w wysokości 25% wynagrodzenia otrzymanego

przed ustaniem stosunku pracy (tj. 837.50 zł, stanowiące 25% z 3.350 zł). Powódka wskazała, że pozwana przed rozwiązaniem stosunku pracy oświadczyła, że odstępuje od zawartej umowy o zakazie konkurencji, ale powódka nie zaakceptowała takiego rozwiązania z uwagi na brak umownego prawa do odstąpienia od umowy.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa. Wskazała, że zapis § 6 umowy o zakazie konkurencji przewidywał możliwość jednostronnego zwolnienia się z obowiązku wypłaty odszkodowania. Powódka, jak zauważyła pozwana, podpisując umowę wyraziła zgodę na wcześniejsze ustanie zobowiązań łączących strony, więc pozwana zwolniła się od obowiązku wypłaty odszkodowania rezygnując ze świadczenia wzajemnego, którym było powstrzymywanie się przez powódkę od działalności konkurencyjnej.

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2018 roku sygn. akt V P 258/18, Sąd Rejonowy w Rybniku oddalił powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 675,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 grudnia 2013 roku powódka D. B. zawarła z pozwaną (...) Sp. z o.o. w K. umowę o pracę na czas określony do 30 listopada 2017 roku. 25 kwietnia 2014 roku strony zawarły także umowę o zakazie konkurencji w trakcie oraz po ustaniu stosunku pracy. W § 1 strony ustaliły, że „pracownik zobowiązuje się, że nie będzie w trakcie oraz po ustaniu zatrudnienia u pracodawcy przez okres 12 miesięcy prowadził działalności konkurencyjnej”. W myśl § 4 pracownikowi przysługiwać miało przez okres trwania zakazu konkurencji odszkodowanie w wysokości 25% miesięcznego wynagrodzenia otrzymywanego przed ustaniem stosunku pracy. Odszkodowanie miało dotyczyć jedynie okresu po ustaniu stosunku pracy. § 6 umowy stanowił, iż z obowiązku zapłaty odszkodowania zwalnia pracodawcę m. in. ustanie przyczyny uzasadniającej zakaz konkurencji. Na mocy aneksu do umowy o pracę z 30 stycznia 2015 roku powódce przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 3350 zł brutto miesięcznie. Powódka od maja 2016 roku nie świadczyła pracy dla pozwanej. Przebywała na zwolnieniu chorobowym a następnie na urlopie macierzyńskim. Od lipca 2016 roku zamieszkiwała w N. Powódka była zatrudniona u pozwanej do 30 listopada 2017 roku. Stosunek pracy został rozwiązany z upływem czasu, na jaki była zawarta umowa.

Pismem z 22 listopada 2017 roku pozwana oświadczyła, że w ślad za rozwiązaniem łączącej strony umowy o pracę, odstępuje od zawartej z powódką umowy o zakazie konkurencji w trakcie oraz po ustaniu stosunku pracy w konsekwencji wskazując, że nie będzie powódce wypłacane odszkodowanie za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej. W odpowiedzi na meile, w których powódka wyrażała swe wątpliwości co do możliwości jednostronnego rozwiązania umowy o zakazie konkurencji, pozwana ponownie wskazała, że nie będzie wypłacać powódce odszkodowania. Powódka pismem z 13 grudnia 2017 roku wezwała pozwaną do regularnych wpłat należności wynikających z przedmiotowej umowy.

W oparciu o powyższe Sąd I instancji zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy przywołał odpowiednie przepisy Kodeksu pracy regulujące umowę o zakazie konkurencji i tak w myśl art. 101¹ § 1 kp w zakresie określonym w odrębnej umowie, pracownik nie może prowadzić działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy ani też świadczyć pracy w ramach stosunku pracy lub na innej podstawie na rzecz podmiotu prowadzącego taką działalność (zakaz konkurencji).

Na mocy art. 101² § 1 zd. 1 kp przepis ten stosuje się odpowiednio, gdy pracodawca i pracownik mający dostęp do szczególnie ważnych informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę, zawierają umowę o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy. Na podstawie § 2 zakaz konkurencji, o którym mowa w § 1, przestaje obowiązywać przed upływem terminu, na jaki została zawarta umowa przewidziana w tym przepisie, w razie ustania przyczyn uzasadniających taki zakaz lub niewywiązywania się pracodawcy z obowiązku wypłaty odszkodowania.

Sąd I instancji wskazał następnie, że strony mogą w umowie zamieścić postanowienia przewidujące wcześniejsze rozwiązanie umowy przez wypowiedzenie, prawo odstąpienia lub ziszczenie się określonego warunku rozwiązującego (wyrok Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2011 r., sygn. II PK 227/10) oraz zauważył, że w orzecznictwie Sądu

Najwyższego wyrażono pogląd, iż zamieszczenie w umowie o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy warunku rozwiązującego w postaci ustania przyczyny uzasadniającej zakaz konkurencji nie jest sprzeczne z zasadami prawa pracy (wyrok z 12.02.2004r., sygn. akt I PK 398/03).

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że strony zgodnie ustaliły (w § 6), iż z obowiązku zapłaty odszkodowania zwalnia pracodawcę m.in. ustanie przyczyny uzasadniającej zakaz konkurencji i tym samym wprowadziły do umowy postanowienie pozwalające na zwolnienie się pracodawcy z obowiązku zapłaty odszkodowania w razie ziszczenia się jednego z warunków rozwiązujących – np. w razie ustania przyczyny uzasadniającej zakaz konkurencji.

W ocenie Sądu I instancji z treści złożonego przez pozwaną oświadczenia woli o „ odstąpieniu” od umowy o zakazie konkurencji , z pisma pozwanej z 30 listopada 2017 roku i z pozostałych okoliczności sprawy wyraźnie wynika, iż pozwana mimo, że użyła określenia „odstąpić od umowy o zakazie konkurencji” miała w rzeczywistości na myśli skorzystanie z możliwości zwolnienia się z obowiązku wypłaty odszkodowania, wskazanej w § 6 tej umowy i na ten przepis powoływała się w składanych oświadczeniach. Sąd zauważył , że bezzasadne jest więc powoływanie się strony powodowej na fakt, że strony nie wskazały w umowie terminu w jakim możliwe jest odstąpienie od umowy, skoro nie doszło do odstąpienia a jedynie do złożenia oświadczenia co do spełnienia się warunku rozwiązującego umowę co skutkowało odmową wypłaty odszkodowania. Pismo pozwanej , zdaniem Sądu Rejonowego było w istocie oświadczeniem co do spełnienia się warunku rozwiązującego umowę o zakazie konkurencji i informacją, że w związku z tym pracodawca nie będzie wypłacał odszkodowania a pracownik ma prawo podjąć działalność konkurencyjną. Skoro ziszczył się warunek rozwiązujący umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy i pracodawca poinformował o tym fakcie powódkę, powódka po ustaniu stosunku pracy nie miała już obowiązku powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej a pozwana nie miała obowiązku wypłacania powódce z tego tytułu odszkodowania.

Sąd Rejonowy wskazał, że jeżeli spełni się zastrzeżone w umowie zdarzenie przyszłe i niepewne, przy warunku rozwiązującym skutki następują na podstawie samego ziszczenia się warunku, a więc bez potrzeby składania dodatkowych oświadczeń woli. Skutki następują od momentu ziszczenia się warunku (art. 90 kc), a więc ex nunc (wyrok SN z 12 lutego 2004r., sygn. I PK 398/03). Sąd nadmienił także, że nie jest uzasadnione kwestionowanie zaistnienia warunku rozwiązującego z powodu braku wskazania w oświadczeniu pracodawcy konkretnych okoliczności powodujących ustanie zakazu, skoro to pracodawca przez wprowadzenie zakazu konkurencji stara się chronić swoje interesy i tylko on wie do kiedy ta ochrona jest niezbędna.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd I instancji orzekł na mocy art. 102 kpc zasądzając od powódki na rzecz pozwanej połowę należnych kosztów, a to z uwagi na subiektywne przekonanie o słuszności swojego żądania.

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka.

Zaskarżając wyrok w całości, zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art.395 par.1 kc w zw. z art. 58 k.c w zw. z art.300 k.p. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż pracodawca mógł w każdym czasie skorzystać , na podstawie par. 6 umowy, z prawa odstąpienia od umowy, podczas, gdy zastrzeżenie dla pracodawcy prawa odstąpienia w umowie o zakazie konkurencji bez określenia terminu wykonania tego prawa jest z mocy art.58 kc bezwzględnie nieważne,

- art.101² par. 2 kp a także błędną interpretację umowy łączącej strony przez błędną wykładnię i uznanie za dopuszczalne doprowadzenie przez pracodawcę w każdej dogodnej dla niego chwili i bez wskazywania jakiegokolwiek powodu w drodze jednostronnego oświadczenia do ustania obowiązywania umowy o zakazie konkurencji i zwolnienia się od zapłaty odszkodowania,

- art.18 par.1 kp poprzez jego błędne niezastosowanie i uznanie, iż dopuszczalne jest zastosowanie przez stronę pozwana umownego prawa odstąpienia od umowy bez ziszczenia się określonego warunku rozwiązującego,

W oparciu o tak przedstawione zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości wraz z zasądzeniem na jej rzecz od pozwanej kosztów postępowania za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca wskazała, że istotnie strony umowy o zakazie konkurencji mogą przewidzieć możliwość wcześniejszego jej wypowiedzenia, jednak możliwość taka musi zostać zawarta w samej umowie, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, a ponadto nie nastąpiła żadna podstawa uzasadniająca ustanie przyczyny uzasadniającej zakaz konkurencji.

W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne, bez potrzeby ich przytaczania po raz wtóry. Zresztą nie był przedmiotem sporu stan faktyczny, lecz wykładnia postanowień zawartej przez strony umowy o zakazie konkurencji oraz składanych przez pozwaną oświadczeń mających na celu zniweczenie przedmiotowej umowy.

Słusznie Sąd I instancji zauważył, że strony mogą w umowie zamieścić postanowienia przewidujące wcześniejsze rozwiązanie umowy przez wypowiedzenie, prawo odstąpienia lub ziszczenie się określonego warunku rozwiązującego. Prawidłowo też Sąd ten skonstatował, iż zamieszczenie w umowie o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy warunku rozwiązującego w postaci ustania przyczyny uzasadniającej zakaz konkurencji nie jest sprzeczne z zasadami prawa pracy. Pogląd taki wyrażono m.in. w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 12.02.2004r., sygn. akt I PK 398/03, oraz z dnia 04.02.2009r., sygn. akt II PK 223/08, w których to sprawach stan faktyczny zbliżony był do niniejszej sprawy. Sąd Okręgowy nie znajduje podstaw, by przyjąć odmienne zapatrywanie.

W okolicznościach niniejszej sprawy w par.6 umowy o zakazie konkurencji zastrzeżono, iż z obowiązku zapłaty odszkodowania zwalnia pracodawcę m.in. ustanie przyczyny uzasadniającej zakaz konkurencji. Od razu w tym miejscu zauważyć należy, że to pracodawca samodzielnie ocenia, czy ustały okoliczności uzasadniające zakaz konkurencji i ocena ta nie podlega kontroli sądowej (por. przywołany wyżej wyrok S.N w sprawie II PK 223/08). Słusznie więc Sąd Rejonowy zauważył, że to pracodawca przez wprowadzenie zakazu konkurencji stara się chronić swoje interesy i tylko on wie, do kiedy ta ochrona jest niezbędna.

Prawidłowo Sąd I instancji wskazał, że przy warunku rozwiązującym, skutki następują na podstawie samego ziszczenia się warunku, a więc bez potrzeby składania dodatkowych oświadczeń woli. Ponieważ pracownik nie ma przecież wiedzy, czy i kiedy ustały przyczyny uzasadniające zakaz konkurencji, dlatego pracodawca obowiązany był poinformować powódkę o ustaniu przyczyn uzasadniających zakaz konkurencji, a tym samym rozwiązaniu umowy na skutek zajścia warunku.

Pozwana spółka zawiadomiła powódkę w piśmie z dnia 22.11.2017r., że nie wypłaci jej odszkodowania za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej, co wynikało z uzgodnionego przez strony w umowie par.6. Błędnie jednak użyła określenia o „odstąpieniu” od umowy o zakazie konkurencji. Z kolejnego pisma pozwanej z 30.11.2017r. i z pozostałych okoliczności sprawy wyraźnie wynika, iż pozwana, mimo, że użyła określenia „odstąpić od umowy o zakazie konkurencji” miała w rzeczywistości na myśli skorzystanie z możliwości zwolnienia się z obowiązku wypłaty odszkodowania, wskazanej w par.6 tej umowy.

Choć słusznie podnosi skarżąca, że naruszono art.395 par.1 kc w zw. z art.58 kc w zw. z art.300 kp o tyle, że pozwana nie mogła skorzystać z prawa odstąpienia od umowy, bo go po prostu nie przewidziała w postanowieniach umowy, to skoro w par.6 umowy skutecznie zastrzeżono warunek rozwiązujący umowę w postaci ustania przyczyny uzasadniającej zakaz konkurencji, odstępowanie od umowy było bezprzedmiotowe. Czy rzeczywiście doszło do ustania tychże przyczyn, to okoliczność niepodlegająca ocenie Sądu.

Chybiony jest zarzut apelacji naruszenia art.18 par.1 kp- Sąd Rejonowy nie przyjął, że dopuszczalne jest zastosowanie umownego prawa odstąpienia od umowy, albowiem Sąd I instancji nie stwierdził, że pozwana takie uprawnienie miała.

Reasumując , Sąd I instancji zasadnie uznał, że oświadczenie pozwanej o odstąpieniu od umowy datowane na 22.11.2017r. jest informacją o ziszczeniu się warunku w postaci ustania przyczyn uzasadniających zakaz konkurencji i zwalnającego pracodawcę od wypłaty odszkodowania. Zawierając , to jest podpisując umowę o zakazie konkurencji , powódka wyraziła zgodę na uregulowania zawarte w par.6 ustawy.

Mając powyższe na względzie Sąd na mocy art.385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną.

Na mocy art. 98 kpc orzekł o kosztach postępowania.

Sędzia Przewodniczący Sędzia

del. SSR Renata Stańczak SSO Mariola Łacka SSO Iwona Nowak